

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

КЊ. LXXVII, СВ. 1

ISSN 0350-185X

UDC 808

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS
AND
SASA SERBIAN LANGUAGE INSTITUTE

SOUTH SLAVIC PHILOLOGIST

Vol. LXXVII, No. 1

Editorial Board

*Dr Rajna Dragičević, Dr Victor Friedman, Dr Najda Ivanova,
Dr Vladan Jovanović, Dr Aleksandar Loma, Dr Alina Maslova,
Dr Sofija Miloradović, Dr Miroslav Nikolić, Dr Slobodan Pavlović,
Dr Predrag Piper, Dr Slobodan Remetić, Dr Jelica Stojanović,
Dr Sreto Tanasić, Dr Zuzanna Topolińska, Dr Anatoly Turilov,
Dr Jasna Vlajić-Popović*

Editor-in-Chief

Rajna Dragičević

BELGRADE

2021

ISSN 0350–185X

UDK 808

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
и
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

КЊ. LXXVII, св. 1

Уређивачки одбор

*др Јасна Влајић-Појовић, др Рајна Драгићевић, др Најда Иванова,
др Владан Јовановић, др Александар Лома, др Алина Маслова,
др Софија Милорадовић, др Мирослав Николић, др Слободан Павловић,
др Предраг Пийер, др Слободан Реметић, др Јелица Симојановић,
др Срејко Танасић, др Зузана Тојолињска, др Анајолиј Турилов,
др Виктор Фридман*

Главни уредник
Рајна Драгићевић

БЕОГРАД
2021

Први број *Јужнословенског филолога* изашао је 1913. године, у Београду. Часопис су покренули Љубомир Стојановић и Александар Белић, чланови Српске краљевске академије. Први уредник *Јужнословенског филолога* био је Александар Белић. Од броја XVIII часопис издају Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

808

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ = South slavic philologist / главни уредник Рајна Драгићевић. - [Штампано изд.]. - Књ. 1, св. 1/2 (1913); књ. 2, св. 1/2 (1921)-књ. 11 (1931); књ. 12 (1933)-књ. 17 (1938/1939); књ. 18, св. 1/4 (1949/1950)- . - Београд : Српска академија наука и уметности : Институт за српски језик САНУ, 1913; 1921-1931; 1933-1939; 1950- (Београд : Планета принт). - 24 cm

Полугодишње. - Текст ћир. и лат. - Друго издање на другом медијуму:

Јужнословенски филолог (Online) = ISSN 2406-0763

ISSN 0350-185X = Јужнословенски филолог

COBISS.SR-ID 615183

Секретар Уређивачког одбора
др Владан Јовановић

Рецензенти

др Миливоје Алановић, др Јасна Влајић-Поповић, др Јасмина Грковић-Мејџор,
др Рајна Драгићевић, др Владан Јовановић, др Милош Ковачевић,
др Александар Милановић, др Мотоки Нумаћи, др Слободан Павловић,
др Предраг Пипер, др Људмила Поповић, др Слободан Реметић, др Стана Ристић,
др Драгана Вељковић Станковић, др Јелица Стојановић, др Марија Стефановић,
др Срето Танасић, др Божо Ћорић, др Данко Шипка, др Гордана Штрбац

Ово издање финансирало је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије према Уговору број 451-03-68/2020-14/200174 који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ.

Прихваћено на седници Одељења језика и књижевности САНУ 24. марта 2021.

Издају

Српска академија наука и уметности, Кнез Михаилова 35, Београд
Институт за српски језик САНУ, Кнез Михаилова 36, Београд

Лектура и коректура
Дивна Продановић

Припрема за штампу
Давор Палчић (palcic@eunet.rs)

Штампа
Планета принт
Виноградски венац 9, Београд

Решењем Министарства за науку, технологију и развој Републике Србије, број 413-00-724/2002-01 од 17. 7. 2002. године, ова публикација је ослобођена пореза на промет.

САДРЖАЈ

Студије и расправе

Александар Б. Лома: Порекло речи <i>мазија</i> 'челик'	9
Александар Б. Лома: Происхождение слова <i>мазија</i> 'сталь'	26
Aleksandar B. Loma: The Origin of the Word <i>Mazija</i> [Steel]	27
Најда И. Иванова: Погледи Јована Стерије Поповића на језик псеудонауке у комаду <i>Судбина једног разума</i>	29
Найда И. Иванова: Взгляды Йована Стерии Поповича на язык псевдонауки в пьесе <i>Судбина једног разума</i>	49
Najda I. Ivanova: On Jovan Sterija Popović's Conception of the Language of Pseudoscience Propounded in the Play <i>Судбина једног разума</i> [The Destiny of One's Reason]	49
Радмилло Н. Маројевић: Лексичка хомонимија као лингвотекстолошки проблем (на грађи Његошевог <i>Шћейана Малог</i>)	51
Радмило Н. Мароевич: Лексическая омонимия как лингвотекстологическая задача (на материале поэмы «Щепан Малый» Петра Негоша)	73
Radmilo N. Marojević: Lexical Homonymy as a Problem of Linguistic Textology (Based on Njegoš's Epic <i>Stephen the Little</i>)	73
Ана Кречмер: Нека размишљања о словенском глаголу (типолошки приступ)	75
Анна Кречмер: Некоторые размышления о славянском глаголе (типологический подход)	95
Anna Kretschmer: Some Thoughts on the Slavic Verbal System (a Typological Approach)	96
Motoki Y. Nomachi: The Kashubian Indefinite Marker <i>Jeden</i> 'One' and Its Grammaticalisation	97
Мотоки Номачи: Неодређени маркер <i>jeden</i> 'један' у кашупском језику и његова граматикализација	109
Мотоки Номати: Неопределенный маркер <i>jeden</i> (один) в кашубском языке и его граматикализация	110
Јулија Л. Шапич: О пространственных фрагментизаторах в функции временной локализации	111
Јулија Л. Шапић: О просторним фрагментизаторима у функцији локализације времена	124
Juliya L. Šapić: On Spatial Fragmentisers as Temporal Localisation Markers	125
Јована Б. Јовановић: Пејоративи у номинацији човека у српском језику	127
Јована Б. Јованович: Пейоративные названия лиц в сербском языке	160
Jovana B. Jovanović: Pejorative Terms for People in the Serbian Language	161

Ана В. Миленковић: Концептуализација примарних емоција у српском језику (на примеру глагола са значењем <i>радосћи</i> , <i>туже</i> , <i>сјраха</i> и <i>љућње</i>)	163
Ана В. Миленкович: Концептуализация первичных эмоций в сербском языке (на примере глаголов со значением <i>радости</i> , <i>печали</i> , <i>страха</i> и <i>гнева</i>)	184
Ana V. Milenković: The Conceptualisation of Primary Emotions in the Serbian Language (the Case of Verbs Expressing <i>Joy</i> , <i>Sadness</i> , <i>Fear</i> and <i>Anger</i>)	185

Некролози

Академик Милорад Радовановић (1947–2020) (Предраг Пипер)	187
Владимир Павловић Гутков (1934–2020) (Срето З. Танасић)	193

Хроника

Међународна научна конференција <i>Лексикографија и лексикологија у свейлу актуелних проблема</i> . Институт за српски језик Српске академије наука и уметности. Београд, 28–30. октобар 2020. г. (Јована Б. Јовановић)	199
--	-----

Прикази и критика

Радивоје Младеновић. Говор северношарпланинске жупе Сиринић. <i>Српски дијалектолошки зборник</i> LXVI/1 (2019): стр. 1–1047 (Марина С. Јуришић)	219
Бојана Вељовић. Синтакса глаголских облика у говору Тутина, Новог Пазара и Сјенице. <i>Српски дијалектолошки зборник</i> LXVI/1 (2018): стр. 1–476 (Радивоје М. Младеновић)	227
Недељко Богдановић. Пастирски речник југоисточне Србије. <i>Српски дијалектолошки зборник</i> LXVI/2 (2019): стр. 638–739 (Татјана Г. Трајковић)	233
<i>Славянская дэрыватаграфія</i> . А. А. Лукашанец (нав. рэд.). Мінск: Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Інстытут мовазнаўства імя Якуба Коласа, Беларускі камітэт славістаў, Камісія па славянскім словаўтварэнні пры Міжнародным камітэце славістаў, 2020, 362 с. (Билана Ж. Марић)	237
Милош Ковачевић. <i>Кроз синтаксу српскога језика</i> . Подгорица: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори, 2020, 387 стр. (Марина М. Николић)	244

Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик. <i>Когнитивни ѝравац у српској етнoлингвистици – ѝочеци развоја и актуелни ѝроблеми</i> . Београд: Институт за српски језик САНУ, 2020, 403 стр. (Гордана Р. Штрбац)	249
Слободан Новокмет. <i>Називи живоѝиња у српском језику: семантичка и лингвокултуролошка анализа</i> . Београд: Институт за српски језик САНУ, 2020, 340 стр. (Драгана М. Ратковић)	262
Sanja Krimer-Gaborović. <i>Prepoznavanje i imenovanje boja u engleskom i srpskom jeziku</i> . Novi Sad: Filozofski fakultet, 2019, 351 str. (Ивана Лазић Коњик)	271
<i>Кругови Ирене Грицкаѝ (семантичко-грамаѝичка исѝраживања савременог српског језика)</i> . Рајна Драгићевић (ур.). Београд: Савез славистичких друштава Србије, 2020, 587 стр. (Весна С. Николић)	282

Библиографија

Библиографија за 2019. годину расправа и дела из индоевропске филологије и опште лингвистике која су изашла у Србији, Црној Гори и Републици Српској (Ана В. Голубовић)	295
---	-----

Регистри

Регистар кључних речи LXXVII књиге <i>Јужнословенског филолога</i> , св. 1	409
Регистар имена LXXVII књиге <i>Јужнословенског филолога</i> , св. 1	411
Напомена	449

АКАДЕМИК МИЛОРАД РАДОВАНОВИЋ (1947–2020)

Српска лингвистика је 10. јуна 2020. изгубила једног од својих водећих представника. Академик Милорад Радовановић био је својим научним делом међу онима који су највидљивије обележили проучавања српског језика и лингвистичке теорије последњих деценија прошлог и првих деценија овога века.

Проф. др Милорад Радовановић (Београд, 4. септембра 1947) бавио се лингвистичком теоријом, синтаксом и семантиком, социолингвистиком, планирањем језика.

Од важнијих дела академика Милорада Радовановића издвајају се: *Именица у функцији кондензатора* (Нови Сад 1978), *Социолингвистика* (Београд 1979, Нови Сад 1986, 2003), *Yugoslav General Linguistics* (editor, Amsterdam – Philadelphia 1989), *Сјиси из синтаксе и семантике* (Нови Сад 1990), *Српски језик и Српски језик на крају века* (редактор, Београд – Ополе 1996), *Сјиси из контекстуалне лингвистике* (Нови Сад 1997), *History and Perspectives of Language Study* (coeditor, Amsterdam – Philadelphia 2000), *Serbian Sociolinguistics* (coeditor, Berlin – New York 2001), Павле Ивић: *Српски народ и његов језик* (приређивач, Нови Сад 2001), *Планирање језика* (Нови Сад 2004), *Сјари и нови сјиси: Огледи о језику и уму* (Нови Сад 2007), *Лингвистика Милке Ивић* (коуредник, Београд 2008), *Семантичка проучавања српског језика* (коуредник, Београд 2008), Сретен Марић: *О језику и језикословљу* (приређивач, Београд 2008, 2011), *Увод у фази лингвистике* (Нови Сад 2009), Герхард Невекловски: *Српске и јужнословенске теме* (коредатор, Београд – Нови Сад 2010), *Теорија дијакхронијске лингвистике и проучавање словенских језика* (коуредник, Београд 2010), *Фази лингвистика* (Нови Сад 2015).

Био је дописни члан САНУ од октобра 2003, а редовни члан САНУ од новембра 2012. године, редовни професор Опште лингвистике (од 1986).

Докторирао је у 29. години, за редовног професора изабран у 39. години живота – на Филозофском факултету у Новом Саду (Одсек за

српски језик и лингвистику). Пензионисан је 1. октобра 2015. године. У међувремену је матурирао (Гимназија „Јован Јовановић Змај“, 1966) и дипломирао у Новом Саду (Филозофски факултет, 1970), магистрирао у Београду (Филолошки факултет, 1972), докторирао у Новом Саду (Филозофски факултет, 1976). Усавршавао се у Русији и САД.

Као гост је предавао на европским и америчким универзитетима, те у Јапану. Предавао је као гост на универзитетима и у другим институцијама у Сарајеву, Загребу, Скопљу, Подгорици, Београду, те у Орхусу, Ослу, Италији, Колумбусу, Мадриду, Нанту, Будимпешти, Бечу, Токију.

Осим у јужнословенским земљама, публиковао је у САД, Холандији, Великој Британији, Немачкој, Француској, Шпанији, Аустрији, Русији, Пољској, Словачкој, на српском, енглеском, француском, руском, пољском језику. Учествовао је по позиву на међународним научним конференцијама широм света: у Токију, Санта Барбери, Мадриду, Лондону, Лајдену, Амстердаму, Бечу, Кракову, Ополу, Охриду, Неуму, Сарајеву, Загребу, као и на бројним домаћим научним скуповима.

Објављивао је и у иностраним стручним часописима, књигама, зборницима, антологијама, енциклопедијама. Књиге и студије су му приказиване, коментарисане и цитиране и у престижним славистичким и општелингвистичким гласилима у свету.

Био је члан Комисије за социалингвистику Међународног славистичког комитета, руководилац српског дела међународног пројекта Савремене промене у словенским језицима (Ополе, Пољска, 1993–2003), и коредатор серије од 14 књига са тога пројекта. Био је члан уредништва у издавачкој кући John Benjamins (Linguistic & Literary Studies in Eastern Europe, Amsterdam – Philadelphia, 1985–1995), председник Одбора САНУ за проучавање српског језика у светлу савремених лингвистичких теорија и члан Одбора САНУ за проучавање српског у контакту са другим језицима.

На матичном факултету држао је предавања из предмета Увод у лингвистику (Темељи језика, Темељи науке о језику), Општа лингвистика (Појмовник и систематизација, Теорије, Савремени правци), Синтакса и семантика, Социалингвистика, Реторика. Учествовао је у оцењивању докторских и магистарских теза из: сербохрватистике, русистике, словакистике, англистике, германистике, скандинавистике, етнологије, синтаксе и семантике, те контрастивне, когнитивне, генеративне и опште лингвистике.

Био је члан уредништва часописа Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Анали Огранка САНУ у Новом Саду, Linguistics Abstracts (Oxford), и председник Уређивачког одбора библиотеке Студије о Србима, члан Стручне редакције за лингвистику и

филологију *Српске енциклопедије*. Редактор је Целокућних дела Павла Ивића. Превео је књиге Дел Хајмза (*Etnografija komunikacije*, 1980), Џона Остина (*Kako delovati rečima*, 1994), Огдена и Ричардса (*Значење значења*, 2001).

Биографија и библиографија академика Милорада Радовановића објављена је у: *Годишњаку САНУ*, CXI, Београд, 2005 (за 2004), 657–684, CXX, Београд, 2014 (за 2013), 391–400; *Зборнику Матице српске за филологију и лингвистику* 55/1, Нови Сад, 2012, 9–52.

Научно поникао на Катедри за српскохрватски језик и општу лингвистику Филозофског факултета у Новом Саду у време када су на том факултету професори, касније академици, Павле и Милка Ивић стварали научни и наставни колектив данас познат као Новосадска лингвистичка школа, Милорад Радовановић је брзо постао један од најистакнутијих представника те школе. Његова интересовања била су од почетка усмерена ка областима којима се бавила Милка Ивић – ка синтакси, семантици и општој лингвистици – и остао им је привржен до краја.

Истовремено, опет слично водећим личностима Новосадске школе, непрекидно је показивао интересовање за нове идеје и теорије у лингвистици као и спремност да их критички вреднује, развија и примењује на материјалу српскохрватског, односно српског језика. О томе, пре свега, сведочи његов рад о синтаксичкој кондензацији, који је представљао нову реч у нашој и светској синтаксичкој теорији, због чега је током неколико деценија често цитиран и остао основа за многа каснија истраживања у тој области или у сродним областима, а бавио се такође теоријом синтаксичких номинализација, декомпоновања предиката, контекстуалном лингвистиком, статусом српског језика на крају XX века, теоријом књижевног језика, планирањем језика, и многим другим крупним лингвистичким питањима.

У својим теоријским истраживањима књижевног језика као веома слојевитог и вишедимензионалног феномена академик Радовановић је разрадио модел развоја књижевних језика који у процесу свог конституисања пролазе кроз десет фаза док достигну статус развијених књижевних, односно стандардних језика (селекција, дескрипција, кодификација, елаборација, акцептуација, имплементација, експанзија, култивација, евалуација, реконструкција), при чему нису у сваком књижевном језику сви могући аспекти језичког стандарда једнако развијени, нити сви књижевни језици у процесу формирања једнако равномерно пролазе кроз све релевантне фазе књижевнојезичког развоја. То је данас једна од важних тековина теорије књижевног језика.

У књизи *Планирање језика и други сјиси* (2004), која је настајала у време драматичних политичких и социолингвистичких процеса који су пратили нестајање Југославије и враћање српског језика свом изворном

називу, академик Радовановић исцрпно је размотрио многе важне аспекте планирања лингвистичких истраживања и институционалних мера у вези с језиком усмерених ка утврђивању циљева, програма, материјалне и кадровске основе за рад на језику као и планова за остваривање конкретних задатака остваривања одређене језичке политике.

Као што је академик Радовановић волео да каже, језичка политика је, пре свега, рад на статусу, а језичко планирање је рад на корпусу. Као што знамо, утврђивањем и спровођењем стратегије језичке политике бави се, пре свега, држава, у сарадњи са науком, а језичким планирањем се бави пре свега наука, у сарадњи са државом. Развој књижевног језика остварује се делом спонтано, а делом планирано. Претеривање у једну или у другу страну, по правилу, није добро за складан развој књижевног језика.

Истраживања академика Радовановића о језичком планирању такође су се одликовала актуелношћу. Данас, као по аналогiji са неолибералним моделом у економији, који најмоћније државе захтевају од других да би их одвратиле од елемената планске привреде (иако га саме делимично примењују), у Србији се повремено у медијима и на блогovima појављују захтеви који личе на некакву „неолибералну лингвистику“ и лингвистички дарвинизам. Према њима књижевни језик треба препустити спонтаном развоју. Спонтаност је, наравно, важна одлика језичког развоја, али књижевни језик, као део културе, захтева неговање, односно култивисање, чега нема без планирања. Спонтаност и планска усмереност књижевнојезичког развоја морају бити у добро одваганом односу, за шта су одговорни како лингвистички нормативисти тако и сви који говоре и пишу на књижевном језику. Уосталом, друштвени процеси који се олако називају спонтани често су заправо прикривено контролисани. Радови академика Радовановића о планирању језика остају, дакле, и даље врло актуелни.

Међутим, научни опус акад. Милорада Радовановића ипак је најизразитије омеђен двема његовим књигама посвећеним двема дисциплинама у настајању – социолингвистици и фази лингвистици. Развој лингвистике приближно од средине XX века до данас обележен је врло динамичним разуђивањем како проблемским, тако и теоријским и методолошким, што је довело до појава низа посебних лингвистика, неједнаког степена развијености па и утемељености. Неке од њих биле су наговештене у ранијим лингвистичким истраживањима у XIX в. или у првој половини XX в.

У оквирима модерне лингвистике међу првима се издвојила социолингвистика, којој је акад. Милорад Радовановић својом књигом *Социолингвистика* (са три издања) међу првима дао значајан допринос. У њој је он убедљиво образложио умесност социолингвистике као посебне лингвистичке дисциплине и њену посебност у оквиру интер-

дисциплинарних приступа језику, оцртао широк круг истраживачких проблема које она обухвата и перспективе њеног даљег развоја. О томе је сам акад. Милорад Радовановић рекао: „Kao polazišno teorijsko uverenje ovde sam i sâm morao odabrati jedan takav, istina interdisciplinaran i složen, a savremen – sociolingvistički sud o jeziku, ubeđen uz to da ni on ne može niti sme dobiti status ili imati snagu konačne presude o jeziku. Tako ću, u granicama sadašnjih mogućnosti, uslova i znanja, pokušati da, neposredno govoreći o savremenoj lingvistici, kažem i ponešto bitnoga o jeziku. Najdragoceniji rezultat iz svega toga za mene bio bi da se na kraju pokaže kako se može makar i nazreti stvarna budućnost lingvistike, kao nauke o jeziku, društvu, kulturi i čoveku“ (3. изд. 2003).

Та књига остала је једна од најчитанијих књига српске социолингвистике, која је протоком времена обогачена и многим другим вредним делима.

Већ ближе крају свог животног пута акад. Милорад Радовановић објавио је књигу *Фази лингвистике* (2015), претходно најављену књигом *Увод у фази лингвистике* (2009). Наука о језику, попут многих других наука, има општи део и посебне делове који се разликују према предмету, према методу или према теоријској, одн. апликативној усмерености. Број посебних лингвистика се током протекла два столећа убрзано увећавао, готово с тенденцијом да се свака специјална теорија или нова област примене прогласи новом лингвистиком, нпр. форензичка лингвистика или гендерна лингвистика. У неким случајевима ту као да је било више жеље да се буде и називом друкчији од осталих, и статусно што виши, него стварног основа за тако нешто, а у другим случајевима то су заиста били нови увиди у неке стране језичког бића, који су привукли велики број истраживача и дали или могу дати више оригиналних резултата.

Фази лингвистика, о којој је акад. Радовановић објавио две књиге и више чланака, спада у ову другу групу посебних лингвистика. Она има за предмет једно опште својство сваког језика оличено у слабој изражености многих унутрашњих граница и у континуалности односа међу многобројним језичким појавама, а има и одговарајуће теоријско усмерење, чији је циљ разрада теоријско-методолошких оквира за проучавање таквих језичких феномена. Главни предмет Радовановићевих истраживања у тој области јесу језичке појаве које су слабо разграничене (а њих је изузетно много на свим нивоима језичке структуре), као и методи, модели и теоријски оквири описивања и објашњавања таквих појава.

Књигом *Фази лингвистике* Милорад Радовановић први је пројектовао правац којим се до њега на тако разрађен начин у лингвистици није ишло и који би заслуживао да у форми дугорочног научног пројекта, са већим бројем сарадника, буде развијан, провераван, усавршаван и примењиван. То је до сада најобухватнији савремено утемељен

приступ проучавањима врло широког круга језичких појава које се одликују слабо израженим границама у односу на друге појаве које их окружују у језику или у говору.

И као што је на почетку свог научног пута акад. Милорад Радовановић задужио науку о језику књигом *Социолингвистика*, у време када се на научном хоризонту тек помањала та дисциплина, последњом књигом *Фази лингвистика* понудио је кључ за улазак у нову грану лингвистике, која би такође могла имати лепу будућност. Једна од закључних напомена у књизи *Фази лингвистика*, која свакако заслужује пуну пажњу, јесте да по речима аутора „ваља бити у тумачењу човека и његовога језика агенс нијансирања а не агенс пресуђивања“. Могло би се додати „изнијансираног пресуђивања“.

У књизи Милоша Јевтића *Чудо језика: разговори са лингвистиком* (2010) одговарајући на питање о будућности лингвистике акад. Радовановић је рекао „Но, од половине овога нашега двадесетог века, наовамо, од појаве Ноама Чомског и његовог научног објашњења у лингвистици, постаје јасно да је крајњи циљ те науке да се, у недостатку краћега, тачнијега, јаснијега, или бољега пута, трагом језика покуша продрети у тајне људске природе, менталних процеса, духа и душе. Е пошто нам је језик ту најдоступнији сведок збивања у човеку и са човеком, лингвистика и јесте важном, можда и понајважнијом, науком међу другима што се баве човеком – засад. Тамо где је језик прецизан, то је и ваљано јасан научни пут (кроз речи које пописују културне чињенице, појмовни свет или шта слично, кроз реченице и њихове веће склопове што сликају или уређују збивања у нама и са нама). Тамо, пак, где језик престаје у строгом смислу бити прецизан, лингвистика постаје авантура, тим узбудљивија /.../“ (стр. 296–297).

Академик Милорад Радовановић био је такође изузетно успешан у научним пројектима на којима је радио, и као учесник многих лингвистичких конгреса и симпозијума, као уредник међународних и домаћих научних зборника и часописа, руководилац одбора и комисија у САНУ, Матици српској и на Филозофском факултету у Новом Саду, а и као универзитетски професор и ментор.

Академика Милорада Радовановића, нажалост, више нема међу нама. Остало је његово научно дело које ће многим бити подстицај за нова истраживања у областима којима се он предано бавио и по чему ће бити трајно запамћен.

Предраг Пийер*

Српска академија наука и уметности
Београд

---

* predrag.piper@ya.ru